

สุนทรพจน์

ดร. ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง “มุมมองแนวโน้มเศรษฐกิจและงานในภารกิจ ธปท. ปี 2558”
ณ ห้องประชุมวงกลม อาคาร 2 ธนาคารแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ 5 กุมภาพันธ์ 2558 เวลา 14.00 น.

ผมขอขอบคุณผู้แทนสื่อมวลชนและผู้มีเกียรติทุกท่านที่มาร่วมรับฟังการบรรยายในวันนี้ ผมจะขอแบ่งการพูดออกเป็น 4 ช่วงด้วยกัน โดยในช่วงแรก ผมจะสรุปสถานการณ์เศรษฐกิจและการดำเนินนโยบายของ ธปท. ในรอบปีที่ผ่านมาให้ทุกท่านได้รับทราบ ช่วงที่สอง ผมจะเล่ามุมมองต่อแนวโน้มเศรษฐกิจในปี 2558 รวมถึงภารกิจในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและระบบสถาบันการเงินของ ธปท. ในระยะต่อไป สำหรับในช่วงที่ 3 ผมจะเน้นไปที่อีกภารกิจหนึ่งของ ธปท. ซึ่งทวีความสำคัญมากขึ้น คือ การผลักดันงานด้านการพัฒนาและสนับสนุนการปฏิรูปประเทศ และจบด้วยการสรุปประเด็นความท้าทายที่สำคัญของปีแพะ 2558 นี้

ส่วนที่ 1 สถานการณ์เศรษฐกิจและการดำเนินนโยบายของ ธปท. ในปีที่ผ่านมา

ทุกท่านครับ

เป็นที่ทราบกันดีว่าในปี 2557 เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากปัญหาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงครึ่งแรกของปี ราคาสินค้าเกษตรที่ตกต่ำ หนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง เมื่อประกอบกับภาวะเศรษฐกิจโลกที่อ่อนแอ เศรษฐกิจไทยจึงชะลอลงในทุกภาคส่วน แม้ว่าในช่วงครึ่งหลังของปีจะเริ่มฟื้นตัวขึ้นบ้างหลังจากการเมืองเริ่มมีเสถียรภาพ ภาครัฐกลับมามีอำนาจได้ การบริโภคและการลงทุนค่อยๆ ปรับดีขึ้น แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้ ท่ามกลางปัญหาที่รุมเร้ารอบด้านต้องถือว่าโชคดีที่เศรษฐกิจไทยยังมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่ง สะท้อนจากเสถียรภาพเศรษฐกิจที่ดีทั้งภายในและภายนอกประเทศ อัตราการว่างงานและอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์มั่นคง

ภายใต้บริบทของเศรษฐกิจในปีที่ผ่านมา ธปท. ยังคงยึดมั่นในภารกิจหลัก คือ **การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ** ให้ระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศสามารถดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น

สร้างความมั่นใจให้แก่ภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ และดำเนินนโยบายโดยคำนึงถึงทุกภาคส่วนในเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความเปราะบางมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มธุรกิจ SMEs และกลุ่มครัวเรือนที่มีภาระหนี้สูง ให้สามารถประกอบตัวอยู่ได้ในช่วงที่เศรษฐกิจชะลอตัว ใน**ด้านนโยบายการเงิน**มีการผ่อนคลายต่อเนื่องตั้งแต่กลางปี 2556 ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้ลดดอกเบี้ยนโยบายไปทั้งหมด 3 ครั้ง เพื่อลดภาระดอกเบี้ยและเพิ่มความมั่นใจให้ภาคส่วนต่างๆ และปัจจุบันยังคงไว้ในระดับต่ำเพียงพอที่จะสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ **ด้านระบบสถาบันการเงิน**ในปีที่ผ่านมามีความมั่นคงและมีผลการดำเนินงานที่ดี จากการที่สถาบันการเงินมีการบริหารความเสี่ยงที่ดี และจากการดำเนินนโยบายกำกับดูแลเชิงรุก (Pro-active) ในช่วงก่อนหน้า ที่ให้มีการกันเงินสำรองและเงินกองทุนในระดับสูง เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพของสถาบันการเงิน **ด้านตลาดการเงินและด้านระบบการชำระเงิน** ธปท. ดูแลได้ดีในระดับหนึ่ง โดยสามารถดำเนินงานได้ด้วยความสำเร็จ แม้จะเผชิญกับความไม่แน่นอนของสถานการณ์ทางการเมือง

ส่วนที่ 2 : แนวโน้มเศรษฐกิจปี 2558 และภารกิจของ ธปท.

2.1 แนวโน้มเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจไทย และแนวนโยบายของ ธปท.

ทุกท่านครับ

หากเปรียบเทียบเศรษฐกิจไทยเป็นเรือเดินสมุทร ในปีที่แล้วเราสามารถแล่นเรือฝ่าพายุที่โหมกระหน่ำมาได้ สำหรับในปีนี้อคลื่นลมน่าจะเบาลง แต่ยังมีเค้าลางแห่งความแปรปรวนที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ ทั้งกับต้นและลูกเรือต้องเตรียมพร้อมต่อความเปลี่ยนแปลงของคลื่นลม เช่นเดียวกับนาวาเศรษฐกิจไทย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องเตรียมพร้อมปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกซึ่งอาจมีความผันผวนในปีนี

สำหรับเศรษฐกิจโลกในปี 2558 ภาพรวมยังมีทิศทางขยายตัว โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คาดว่าเศรษฐกิจโลกในปีนี้จะขยายตัวที่ร้อยละ 3.5 เพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยจากปีที่แล้วว่าร้อยละ 3.3 ผมขอเปรียบเทียบว่าเศรษฐกิจโลกในปีนี้จะถูกขับเคลื่อนโดยเครื่องยนต์ 3 ตัว ทว่าเครื่องยนต์แต่ละตัวทำงานได้ไม่เท่ากัน **เครื่องยนต์ตัวแรก**ทำงานได้ดีเต็มที่ คือ **เศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา** ซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวได้ดี สะท้อนจากตลาดแรงงานที่ฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้หลายฝ่ายคาดว่าธนาคารกลางของสหรัฐฯ (Fed) จะปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายภายในช่วงครึ่งหลังของปี 2558 นี้ สำหรับ**เครื่องยนต์ตัวที่สอง**ยังมีปัญหา ได้แก่ **เศรษฐกิจยุโรปและญี่ปุ่น** ซึ่งมีแนวโน้มอ่อนแอต่อไปในปี 2558 โดยทางฝั่งยุโรปยังมีความเสี่ยงจากปัจจัยด้านการเมืองระหว่างประเทศ (Geopolitical Risks) อาทิ กรณีรัสเซีย-ยูเครน การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลที่ประเทศกรีซ รวมทั้งการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง

เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่ล่าช้า ธนาคารกลางยุโรปจึงได้ผ่อนคลายนโยบายการเงินตั้งแต่กลางปีที่แล้ว และประกาศมาตรการเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 22 มกราคมที่ผ่านมา โดยจะเข้าซื้อตราสารที่ออกโดยภาครัฐ และภาคเอกชนในตลาดรอง 6 หมื่นล้านยูโรต่อเดือน ด้านเศรษฐกิจญี่ปุ่นยังคงอ่อนแอเช่นกัน หลังการขึ้นภาษีบริโภคในปีที่แล้วส่งผลกระทบต่อชนชั้นกลางญี่ปุ่นต้องประกาศเพิ่มปริมาณฐานเงินที่จะอัดฉีดเข้าสู่ระบบเป็น 80 ล้านล้านเยนต่อปีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สำหรับ**เครื่องยนต์ตัวที่สาม** ยังพอไปได้แต่ชะลอความเร็วลง คือ **กลุ่ม Emerging Market** เช่น จีน อินเดีย อาเซียน โดย**เศรษฐกิจจีน** จะขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงบ้าง เพราะทางการจีนยังคงเน้นรักษาสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการปฏิรูปเศรษฐกิจ ซึ่งแม้อัตราการขยายตัวจะน้อยลงไปบ้าง แต่จะช่วยลดความเสี่ยงในภาคธนาคารและอสังหาริมทรัพย์ จากภาพที่กล่าวมาข้างต้น ทุกท่านจะเห็นว่าเศรษฐกิจมีการฟื้นตัวแตกต่างกันและแนวโน้มนโยบายการเงินแตกต่างกันมากขึ้น (Policy Divergence) **กระแสเงินทุนเคลื่อนย้าย** และตลาดการเงินโลกในปีนี้จะมีความเสี่ยงที่จะผันผวน

อีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีบทบาทสำคัญในปีนี้เป็น **ราคาน้ำมัน** ซึ่งมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปลายปีที่แล้ว ส่วนหนึ่งจากสหรัฐฯ ประสบความสำเร็จในการผลิตน้ำมันจากชั้นหินดินดานหรือที่เรียกว่า Shale Oil อุปทานน้ำมันโลกจึงเพิ่มขึ้นมาก ประกอบกับความต้องการใช้น้ำมันชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลก ราคาน้ำมันจึงลดลงมาก¹ ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยบวกต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในปีนี้เป็นเนื่องจากกลุ่มประเทศที่นำเข้าน้ำมันซึ่งเป็นผู้ได้ประโยชน์ มีขนาดเศรษฐกิจรวมกันคิดเป็น 3 ใน 4 ของเศรษฐกิจโลก สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นผู้นำเข้าน้ำมันประมาณร้อยละ 10 ของ GDP² ก็น่าจะได้รับประโยชน์เช่นกัน ผ่านค่าครองชีพที่ลดลงของภาคครัวเรือน ต้นทุนที่ลดลงของภาคธุรกิจ และดุลการค้าที่ดีขึ้น

ทุกท่านครับ

ผมได้ฉายภาพเศรษฐกิจโลกในปี 2558 ว่าโดยรวมมีแนวโน้มเติบโตแบบช้าๆ ตลาดการเงินมีความเสี่ยงที่จะผันผวน และราคาน้ำมันรวมถึงราคาสินค้าโภคภัณฑ์จะอยู่ในระดับต่ำต่อไปอีกระยะหนึ่ง ทุกท่านคงมีคำถามในใจแล้วว่าเศรษฐกิจไทยปีนี้มีแนวโน้มเป็นอย่างไร ผมขอตอบว่า **กนง. ประเมินว่า** **ในภาพรวมเศรษฐกิจไทยในปี 2558 จะเติบโตร้อยละ 4 จากปีก่อน** ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ 3 เรื่อง

ประเด็นที่ 1 เศรษฐกิจไทยปีนี้มีแนวโน้มฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีอุปสงค์ในประเทศและภาคท่องเที่ยวเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก **การบริโภคภาคเอกชน** จะค่อยๆ ฟื้นตัว

¹ ราคาน้ำมันดิบดูไบ ลดลงจาก 108 ดอลลาร์/บาร์เรล ในเดือนมิถุนายน 2557 มาอยู่ที่ประมาณ 45 ดอลลาร์/บาร์เรล ในช่วงครึ่งหลังของเดือนมกราคม 2558 หรือลดลงร้อยละ 58.3

² ไทยมีการนำเข้าน้ำมันสุทธิต่อ GDP ค่อนข้างสูง เทียบกับสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 1.7, 2.9 และ 5.1 ตามลำดับ

ตามความเชื่อมั่นที่ดีขึ้น ราคาน้ำมันที่ลดลง การจ้างงานและรายได้นอกภาคเกษตรที่ค่อยๆ ปรับดีขึ้น ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ แม้จะมีปัจจัยถ่วงการบริโภคอยู่บ้างจากราคาสินค้าเกษตรที่ตกต่ำและ หนี้ครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับสูง ด้านการลงทุนภาคเอกชนค่อยๆ ฟื้นตัวในสาขาที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์ ภายในประเทศเป็นสำคัญ เช่น ภาคโทรคมนาคมที่จะมีการประมูลคลื่นความถี่ 4G ในครึ่งหลังของปีนี้ ภาคค้าปลีกค้าส่งที่ขยายตัวไปต่างจังหวัดตามการขยายตัวของเมือง(Urbanization) และภาคก่อสร้าง และอาหาริมทรัพย์ ซึ่งขยายตัวตามความชัดเจนของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ ขณะที่ **ภาคการท่องเที่ยว** มีแนวโน้มขยายตัวได้ดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน

ประเด็นที่ 2 การส่งออกคาดว่าจะปรับดีขึ้นจากปีก่อนแต่การเติบโตยังไม่สูงนัก เนื่องจาก ปัจจัยลบต่อการส่งออกยังมีอยู่จากหลายส่วนทั้งจาก (1) เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ยังไม่เข้มแข็ง (2) มูลค่าการส่งออกหลายรายการลดลงตามราคาน้ำมัน เช่น ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ (3) ข้อจำกัดด้านการผลิตสินค้า Hi-tech รวมถึง (4) การสิ้นสุดของสิทธิพิเศษทางภาษี GSP ที่ยุโรป อย่างไรก็ตาม การส่งออกยังมีปัจจัยบวกอยู่บ้าง จากภาวะเศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ดีขึ้น และตลาดกลุ่ม ประเทศ CLMV ที่ขยายตัวต่อเนื่อง ซึ่งปีที่แล้วการส่งออกในภาพรวมไม่โตแต่ตลาด CLMV ยังโตได้³ ปัจจุบันมีส่วนแบ่งตลาดส่งออกร้อยละ 9 ใกล้เคียงตลาดยุโรปซึ่งมีส่วนแบ่งร้อยละ 10 ซึ่งตลาด CLMV มีศักยภาพที่จะเติบโตขึ้นอีกหลังจากอาเซียนเข้าสู่ AEC

ประเด็นที่ 3 การใช้จ่ายภาครัฐ โดยเฉพาะการลงทุน เป็นความหวังที่จะช่วยขับเคลื่อน เศรษฐกิจไทย อย่างไรก็ตาม เราต้องทำความเข้าใจถึงพลวัต (Dynamism) ในช่วงที่มีการปฏิรูปประเทศ ในมิติต่างๆ ด้านหนึ่งภาครัฐพยายามเร่งรัดเบิกจ่ายรวมทั้งลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้มีเม็ดเงิน เข้าสู่เศรษฐกิจ แต่อีกด้านหนึ่ง ภาครัฐพยายามผลักดันการปฏิรูปในหลายมิติ หนึ่งในนั้นคือการต่อต้าน คอร์รัปชัน⁴ เช่น การนำมาตราฐานความโปร่งใสในโครงการก่อสร้างระดับสากลมาใช้กับโครงการขยาย สนามบินสุวรรณภูมิเฟส 2 โครงการซื้อรถ NGV ของ ขสมก. เป็นต้น การตรวจสอบที่รัดกุมขึ้นย่อมทำให้การลงทุนใช้เวลายาวนานขึ้นบ้างเป็นธรรมดา แต่จะช่วยให้การลงทุนคุ้มค่า มีคุณภาพมากขึ้น และ ช่วยแก้ปัญหาคอร์รัปชันที่เรื้อรังมานาน ทั้งนี้ คาดว่าภาครัฐจะขับเคลื่อนการลงทุนได้มากขึ้นในช่วง

³ ในปี 2557 การส่งออกไปตลาด CLMV ขยายตัวได้ร้อยละ 9 ขณะที่การส่งออกโดยรวมหดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.3

⁴ มาตรการต่อต้านคอร์รัปชัน อาทิ 1) การใช้มาตรฐานความโปร่งใสในโครงการก่อสร้างของ Construction Sector Transparency Initiative (CoST) ซึ่งไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกในปี 2557 โดยใช้กับโครงการขยายสนามบินสุวรรณภูมิเฟส 2 เป็นโครงการนำร่อง และ 2) การใช้สัญญาคุณธรรม (Integrity Pact) ในโครงการจัดซื้อจัดจ้างขนาดใหญ่ของรัฐ ซึ่งนำไปสู่ การเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอนและการตรวจสอบของภาคประชาชน โดยใช้กับโครงการซื้อรถ NGV ของ ขสมก. และโครงการ รถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายของ รฟม. เป็นโครงการนำร่อง

ครึ่งหลังของปี 2558 ซึ่งความชัดเจนและต่อเนื่องของนโยบายภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนของภาคเอกชน

ทุกท่านครับ

ในปีนี้ ธปท. คาดว่าอัตราเงินเฟ้อในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงตามราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศ ขณะที่การคาดการณ์เงินเฟ้อมีเสถียรภาพและแรงกดดันด้านอุปสงค์ยังมีไม่มาก และเมื่อกล่าวถึงเรื่องเงินเฟ้อ ผมมีเรื่องที่ยอยากจะเล่าสู่กันฟังเพิ่มเติม ปีนี้เป็นปีที่ 15 นับจากที่ ธปท. เริ่มทำนโยบายการเงินแบบใช้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อในปี 2543 ซึ่งที่ผ่านมาสามารถรักษาเสถียรภาพด้านราคาได้เป็นอย่างดี อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยลดลงจากร้อยละ 4.4 ในช่วงก่อนหน้า เหลือเพียงร้อยละ 2.6 หลังจากใช้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ และที่สำคัญคือ กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ทุกฝ่าย (Credibility) สร้างความโปร่งใสในการดำเนินนโยบายการเงิน (Transparency) และภาคเอกชนเองก็ให้การยอมรับเป็นอย่างดี (Institutionalized) และเพื่อพัฒนากรอบเป้าหมายเงินเฟ้ออย่างต่อเนื่อง กนง. จึงเปลี่ยนมาใช้เป้าหมายใหม่ที่เป็นสากลมากขึ้นในปี 2558 โดยเปลี่ยนเป้าหมายจากเดิมที่เป็นเงินเฟ้อพื้นฐาน มาเป็น**อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปี ที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 ต่อปี** ซึ่งอัตราเงินเฟ้อทั่วไปนี้สอดคล้องกับความเข้าใจของประชาชนทั่วไปและสะท้อนค่าครองชีพได้ดี ซึ่งจะช่วยให้ยึดเหนี่ยวการคาดการณ์เงินเฟ้อได้ดียิ่งขึ้น

ทุกท่านครับ

ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยที่ได้กล่าวมาข้างต้น ธปท. มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างดีที่สุดเพื่อความเป็นอย่างดีที่ยั่งยืนของคนไทย สำหรับแนวนโยบายของ ธปท. ในปี 2558 นั้น **นโยบายการเงิน**ยังคงผ่อนปรนต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ขณะที่ยังคงสอดคล้องกับการรักษาเสถียรภาพทางการเงินในระยะยาว ด้าน**นโยบายอัตราแลกเปลี่ยน** จะดูแลให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับพื้นฐานเศรษฐกิจ มีเสถียรภาพไม่ผันผวนมากเกินไป แต่ไม่ฝืนกลไกตลาดจนนำไปสู่การสะสมความไม่สมดุลและลดแรงจูงใจของภาคธุรกิจในการปรับตัวเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ อัตราแลกเปลี่ยนที่ยืดหยุ่นและเสถียรภาพด้านต่างประเทศที่ดี อาทิ ดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุล ภาระหนี้ต่างประเทศที่เหมาะสม จะเป็นด่านแรก (First line of defense) ที่ช่วยบรรเทาความผันผวนของตลาดการเงิน นอกจากนี้ เงินทุนสำรองระหว่างประเทศของไทยที่อยู่ในระดับสูง รวมถึงการดำเนินนโยบาย Policy option ที่เตรียมไว้อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ จะเป็นภูมิคุ้มกัน (Multiple lines of defense) ที่สามารถรองรับความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายได้อย่างดี สำหรับด้าน**นโยบายสถาบันการเงิน** ธปท. จะมุ่งพัฒนาสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และสามารถรองรับความผันผวนได้ โดยปรับกระบวนการ

ตรวจสอบอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น และสอบทานการทดสอบภาวะวิกฤติของธนาคารพาณิชย์ไทย เพื่อประเมินความพอเพียงของฐานะการเงิน

2.2 บทบาทการดูแล Stability ที่เพิ่มขึ้น

ทุกท่านครับ

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านและการปฏิรูปประเทศกำลังเป็นที่จับตามอง โดยหนึ่งในนั้นคือ นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งรวมถึงสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ (SFIs) และเพื่อตอบโจทยดังกล่าว ในปีนี้เอง **ธปท. ได้มีบทบาทเพิ่มขึ้น โดยได้รับมอบหมายให้กำกับตรวจสอบ SFIs ในฐานะ regulator** ตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการแยกบทบาทการกำกับตรวจสอบ ออกมาให้ชัดเจน จากผู้กำหนดนโยบายและพันธกิจ (policy maker) และผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการ (owner) ในปัจจุบันคือกระทรวงการคลัง

ผมเชื่อว่าการกำกับดูแลให้ SFIs มีระบบบริหารความเสี่ยงและหลักธรรมาภิบาลที่ดี มีความโปร่งใส จะเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้ SFIs มีความเข้มแข็ง มีฐานะการเงินที่มั่นคง และสามารถทำหน้าที่ตามพันธกิจเพื่อช่วยปิดช่องว่างการให้บริการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยไม่สร้างความไร้เสถียรภาพด้านระบบการเงิน (Financial instability) ทั้งนี้ ล่าสุด ธปท. กำลังอยู่ในขั้นตอนการหารือกับกระทรวงการคลังเพื่อวางขอบเขตและกติกาที่เหมาะสมร่วมกันในการกำกับดูแลต่อไป

ส่วนที่ 3 : การผลักดันงานด้านพัฒนาการ (Development) ของ ธปท.

ทุกท่านครับ

นอกเหนือจากงานหลัก ในการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจ ผ่านการดำเนินนโยบายการเงิน และนโยบายสถาบันการเงินตามที่ได้กล่าวไป ธปท. ก็ยังให้ความสำคัญกับงานด้านพัฒนาการ โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศจำเป็นต้องมีการปรับตัวเชิงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวางรากฐานระยะยาวทางด้านอุปทานหรือที่พูดกันว่า supply-side โดยจะทำในลักษณะที่เป็น **กองทุนที่ดี สอดคล้องกับพันธกิจของ ธปท.** คือ การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเงินที่เอื้อต่อการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การผลักดันงานด้านพัฒนาการต้องอาศัยการมีวิสัยทัศน์ร่วม (common vision) และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดพลังการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพและไปในทิศทางเดียวกัน

ผมขอใช้โอกาสนี้ เล่าสั้น ๆ ถึงงานด้านพัฒนาการที่สำคัญของ ธปท. ที่ได้ทำมาและยังคงต้องผลักดันอีกต่อเนื่อง โดยขอแบ่งเป็นสามกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือ งานพัฒนาการที่สนับสนุนการเติบโต หรือเพิ่มศักยภาพของระบบเศรษฐกิจ กล่าวคือ ประเทศไทยจะสามารถปรับตัวภายใต้ข้อจำกัดทางด้านอุปทานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแรงงาน ทรัพยากร หรือการสะสมทุน ผ่านสองช่องทางสำคัญ ซึ่ง ธปท. สามารถมีบทบาทในการสนับสนุนการปรับตัวดังกล่าวได้ **ช่องทางแรก คือ การใช้โอกาสจากการเชื่อมโยงกับต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของภาคธุรกิจ** โดยในส่วนนี้ ธปท. ได้พิจารณาผ่อนคลายนโยบายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อเอื้อต่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ และสอดคล้องกับนโยบาย Trading nation ของภาครัฐ โดยล่าสุด ธปท. อยู่ระหว่างการทบทวนผ่อนเกณฑ์ ให้เอื้อต่อการจัดตั้ง International Headquarters นอกจากนี้ ได้สนับสนุนการใช้สกุลเงินท้องถิ่นสำหรับการค้าและการลงทุน โดยเมื่อปลายปีที่แล้ว ธปท. ได้เซ็นสัญญา Bilateral swap หยวน-บาทกับธนาคารกลางแห่งประเทศจีน และล่าสุดได้มีการแต่งตั้ง RMB clearing bank ในประเทศไทย ในขณะเดียวกัน จะเห็นได้ว่า ที่ผ่านมามีธนาคารพาณิชย์ไทยมีการไปเปิดสาขาในภูมิภาคและอนุภูมิภาคหรือมี network กับธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศมากขึ้น ซึ่ง ธปท. พร้อมสนับสนุนแนวโน้มการสร้างเครือข่ายดังกล่าว **สำหรับช่องทางที่สอง คือ การยกระดับศักยภาพของธุรกิจไทยโดยเฉพาะ SMEs** ซึ่งหนึ่งในบทบาทสำคัญของ ธปท. คือ การสนับสนุนให้ SMEs เข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น โดยจะยึดหลักการ “ช่วยถูกที่ ถูกวิธี และช่วยอย่างยั่งยืน” นั่นคือ การสนับสนุนให้ SMEs **กลุ่มที่สมควรได้รับสินเชื่อ** สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในต้นทุนที่เหมาะสม ผ่านสามกลไกสำคัญ ได้แก่ การลดข้อจำกัดด้านข้อมูล การลดต้นทุน และการลดข้อจำกัดด้านหลักประกัน โดย ธปท. อยู่ระหว่างการพัฒนาฐานข้อมูล SMEs อย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้สถาบันการเงินมีข้อมูลสำหรับวิเคราะห์การปล่อยสินเชื่อให้แก่ SMEs ได้ดีขึ้น รวมไปถึงทบทวนเกณฑ์ เรื่องการขยายสาขาธนาคารพาณิชย์ และการแต่งตั้งตัวแทนธนาคารพาณิชย์ให้ยืดหยุ่นขึ้น เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงในวงกว้างและต้นทุนต่ำ ในขณะเดียวกัน ได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นในการผลักดัน พรบ หลักประกันและการปรับบทบาทการค้าประกันของ บสย.

กลุ่มที่สอง คือ งานพัฒนาการที่สนับสนุนให้การเติบโตที่เกิดขึ้นนั้น เป็นไปอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ซึ่งบทบาทของ ธปท. ในส่วนนี้ จะเน้นการเข้าถึงบริการทางการเงินและการคุ้มครองภาคประชาชน โดยในส่วนของ**การเข้าถึงบริการทางการเงิน**นั้น ธปท. ยังคงยึดหลักของการสนับสนุนให้กลไกตลาดทำงานได้ดีขึ้น โดยเฉพาะการลดข้อจำกัดด้านข้อมูล เพื่อช่วยสถาบันการเงินในการตัดสินใจจัดสรรสินเชื่อให้แก่กลุ่มลูกค้ารายย่อย โดย ธปท. ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการผลักดันให้สหกรณ์ออมทรัพย์เข้าเป็นสมาชิกของเครดิตบูโร หรือ NCB นอกจากนี้ ธปท. ยังได้สนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงินที่เหมาะสมอย่างทั่วถึง (finance for the mass) โดยปรับปรุงเกณฑ์กำกับดูแล

ที่เหมาะสมสำหรับสินเชื่อส่วนบุคคล (personal loans) โดยปรับนิยามสินเชื่อส่วนบุคคลให้ครอบคลุมถึงการประกอบกิจการ จากเดิมที่จำกัดไว้เฉพาะเพื่อการบริโภค นอกจากนี้ ธปท. ได้รับมอบหมายให้ออกเกณฑ์กำกับธุรกิจปล่อยสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (นาโนไฟแนนซ์) ซึ่งได้กำหนดวงเงินและเพดานอัตราดอกเบี้ยให้เหมาะสมกับลูกค้ารายเล็กมาก ๆ ที่มีความเสี่ยงสูงขึ้นอีกระดับหนึ่ง เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงินในระบบได้มากขึ้น สำหรับการ**คุ้มครองภาคประชาชน**นั้น ธปท. ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องในทั้งสามองค์ประกอบ คือ การให้ความรู้ทางการเงิน ซึ่งกำลังขยายขอบเขตไปสู่การจับมือกับแนวร่วมทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเร่งพัฒนาทักษะทางการเงินของคนไทย การรับเรื่องร้องเรียนทางการเงินที่เบ็ดเสร็จรวมศูนย์และมีประสิทธิภาพ และการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์และ non-bank ผู้ให้บริการทางการเงิน รวมถึงนาโนไฟแนนซ์ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการทางการเงินอย่างเป็นธรรม (market conduct) ซึ่งในระยะต่อไป ธปท. จะได้ขยายขอบเขตการกำกับดูแลไปสู่ SFIs ด้วย

สำหรับกลุ่มสุดท้ายกลุ่มที่สามนั้น คือ การวางภูมิทัศน์ของระบบการเงินในระยะกลางถึงยาว เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ สามารถปรับตัวได้อย่างสอดคล้อง โดย ธปท. อยู่ในขั้นตอนสุดท้ายของการจัดทำ**แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินฉบับที่ 3 (FSMP III)** คือการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคาดว่าแผนจะเสร็จและพร้อมดำเนินการได้ภายในปีนี้สาระสำคัญของแผนจะเน้นให้สถาบันการเงินไทยมีขีดความสามารถในการ**แข่งขัน**เพิ่มขึ้น ประชาชนและธุรกิจ SMEs เข้าถึงบริการทางการเงินที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสม เชื่อมโยงสนับสนุนการค้าการลงทุนกับต่างประเทศ และ สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน หรือพูดง่าย ๆ ว่า “แข่งได้ เข้าถึง เชื่อมโยง และยั่งยืน”

ในขณะเดียวกัน ธปท. มีแผนกำหนด**ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินและได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง** โดยในระยะต่อไป จะเน้นการพัฒนาการชำระเงินเพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบาย Digital economy ทั้งในรูปของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เช่น การกำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนมาตรฐานของบัตรเดบิตและบัตรเอทีเอ็มให้เป็น chip card ที่มีความปลอดภัยสูงภายในสิ้นปี 2558 และการพัฒนามาตรฐานกลางข้อความการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และในรูปของการส่งเสริมการใช้ E-payment ผ่านการผลักดันร่วมกับรัฐบาลและภาคเอกชนทั้งธนาคารพาณิชย์และ non-bank ในขณะเดียวกัน ธปท. อยู่ระหว่าง**การยกร่างกฎหมายเพื่อกำกับดูแลระบบการชำระเงิน (Payment Systems Act)** ตามแนวทางมาตรฐานสากล ซึ่งถือเป็นการแก้ไขกฎหมายครั้งสำคัญเพื่อยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของประเทศ ลดความซ้ำซ้อนและไม่เท่าเทียมกันในการกำกับดูแลจากเดิมที่มีกฎหมายเกี่ยวข้องอยู่หลายฉบับ รวมถึงช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับนโยบายที่จะส่งเสริมธุรกิจ ทั้งนี้ โครงสร้างพื้นฐานและกฎหมายที่พร้อมดังกล่าว จะช่วยพัฒนาระบบการชำระเงิน

ของไทยให้ “ถูก ดี และปลอดภัย” ได้ โดยมีความคาดหวังว่าภายในปี 2563 ธุรกิจที่ให้บริการผ่านระบบ E-payment จะสามารถเร่งตัวขึ้นเป็นไม่น้อยกว่า 150 รายการต่อปีต่อคนได้ จาก 31 รายการต่อปีต่อคนในปี 2556

ส่วนที่ 4 : สรุปและประเด็นความท้าทายที่สำคัญ

ทุกท่านครับ

ผมขอให้ความมั่นใจว่าเศรษฐกิจไทยกำลังอยู่ในทิศทางของฟื้นตัว โดยอัตราการฟื้นตัวไตรมาสต่อไตรมาสจะเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไปในช่วงครึ่งแรกของปี และจะชัดเจนขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปีหลังจากการลงทุนของรัฐบาลเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ขณะที่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกซึ่งยังไม่เข้มแข็งนักและข้อจำกัดด้านการผลิตของไทยจะทำให้การส่งออกขยายตัวไม่สูงดังเช่นในอดีต ผมขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่าภาวะเศรษฐกิจการเงินในปีนี้อาจมีความไม่แน่นอนและเกิดความผันผวนได้ นักธุรกิจและนักลงทุนทุกท่านไม่ควรประมาทผมสนับสนุนให้ทุกท่านบริหารความเสี่ยงจากความผันผวนจากทั้งอัตราแลกเปลี่ยนและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ และควรเร่งสร้างภูมิคุ้มกันโดยการปรับโครงสร้างทางการเงินให้มีความแข็งแกร่ง มีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนที่ต่ำลง เป็นต้น

บัณฑิตกล่าวว่าเราไม่ควรมองโลกในแง่ดีแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรมองโลกตามความเป็นจริงเพื่อรับมือความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นได้เสมอและควรมองอนาคตไปข้างหน้าให้ยาวไกล ซึ่งในระยะยาวผมเห็นว่ามีความท้าทายที่สำคัญอยู่ 3 ประเด็น **เรื่องแรก** เราควรให้ความสำคัญกับการเติบโตของประเทศไทยในระยะกลางและระยะยาวมากขึ้น ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงปฏิรูปซึ่งจะวางรากฐานของประเทศในอนาคต มาตรการปฏิรูปบางอย่างจะมีต้นทุนในระยะสั้นเกิดขึ้นบ้าง (Short-term pain) เช่น การปรับโครงสร้างราคาพลังงาน การปฏิรูปภาษี การตรวจสอบคอร์รัปชันซึ่งชะลอการลงทุนภาครัฐไปบ้าง แต่การปฏิรูปเหล่านี้จะส่งผลดีต่อประเทศในระยะยาว (Long-term gain) **เรื่องที่สอง** สำหรับภาคครัวเรือนในระยะยาว การเพิ่มการออมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุในอนาคตเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น เนื่องจากระดับการออมปัจจุบันไม่เพียงพอต่อการจัดสวัสดิการในอนาคต (Unfunded) นอกจากนี้ ระดับการออมที่สูงขึ้นจะช่วยให้ครัวเรือนทนทานต่อแรงกระแทกทางเศรษฐกิจได้ดีขึ้นอีกด้วย **เรื่องที่สาม** สำหรับภาคธุรกิจในระยะยาว การเพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity) เป็นเรื่องสำคัญต่อความอยู่รอดอย่างยั่งยืนของธุรกิจ ในปัจจุบันถือเป็นโอกาสอันดีสำหรับการลงทุน เนื่องจากทั้งอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อก่อนหน้าและอัตราดอกเบี้ยในตลาดตราสารหนี้อยู่ในระดับต่ำ (Long-term yield 10 ปี อยู่ที่เพียง 2.5-2.6%) และต้นทุนการนำเข้าสินค้าทุนจากญี่ปุ่นและยุโรปลดต่ำลงจากผลของค่าเงินอีกด้วย

ในส่วนของ ธปท. จะทำหน้าที่รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างดีที่สุดและผลักดันงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจการเงินของประเทศอย่างเต็มที่ ขอให้ทุกท่านวางใจว่าเราจะยึดมั่นในหลักการ “ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ ตัดดิน” พร้อมเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศในปีนี้ เพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทั่วหน้ากัน

ขอบคุณครับ